

**KOOPZONDAGEN EN
KOOPNACHTEN IN GRONINGEN
WINKELIERS AAN HET WOORD**

Onderzoek van de SP-Groningen
Juni 2011

Voorwoord

De SP-afdeling Groningen heeft in de maand mei onderzoek gedaan naar de mening van ondernemers in de binnenstad over het aantal koopzondagen en over de mogelijke invoering van koopnachten. De uitkomsten laten zien dat heel wat winkeliers af willen van de koopzondagen en er vrijwel geen animo is voor de koopnachten.

In dit rapport zal eerst de huidige situatie van koopzondagen en plannen voor de koopnachten worden toegelicht. Vervolgens zullen de resultaten van de enquête worden besproken. Tot slot zal de visie van de SP over de koopzondagen en de geplande koopnachten worden gegeven.

Huidige situatie

Koopzondagen

De Groningse binnenstad heeft nu in totaal twaalf koopzondagen. Hiervan zijn er acht collectief. Aanvullend mag iedere ondernemer zelf maximaal vier dagen kiezen waarop de winkel geopend is. De keuzedagen zijn: de zondagen, Nieuwjaarsdag, Tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, Tweede Pinksterdag, Eerste Kerstdag en Tweede Kerstdag. Veel winkels volgen de openingstijden en -data van de grootwinkelbedrijven. Voor de acht collectieve koopzondagen geldt dat de ondernemers via vertegenwoordigers van de Groninger City Club (GCC) en de grootwinkelketens met een voorstel komen voor de acht vast te stellen koopzondagen. Daarna wordt het voorstel ingebracht bij het college van B&W. Het college stelt dan de acht koopzondagen vast en maakt deze bekend.

Voor de aanvraag voor de vier "vrije" koopzondagen worden leges (kosten) berekend. Het is mogelijk om meerdere koopzondagen in één keer aan te vragen in één ontheffing. De ondernemer betaalt dan maar één keer leges. Ook is het mogelijk om met meerdere ondernemers in één keer aan te vragen. De grootwinkelketens vragen bijvoorbeeld meestal gezamenlijk vier koopzondagen aan. Ook tuincentra en meubelzaken vragen gezamenlijk koopzondagen aan.

Koophachten

De gemeente wil in samenwerking met Marketing Groningen de komende periode de Groninger binnenstad zo interessant mogelijk houden. Eén van de ideeën die daarvoor bedacht zijn, is de invoering van zogenaamde koophachten. Dit zijn nachten waarin winkels de gehele nacht geopend zijn. Deze zouden twee keer per jaar moeten plaatsvinden. In antwoord op schriftelijke vragen van de SP-fractie heeft het college van B en W aangegeven dat de GCC het initiatief van de koophachten verder zal oppakken.

Resultaten

Algemene informatie

Om een redelijk beeld te krijgen van de mening van de ondernemers in de binnenstad van Groningen over de koopzondagen en de geplande koopnachten, heeft de SP afdeling Groningen een aantal straten in de binnenstad van Groningen geënquêteerd. Er zijn in totaal 64 geldige enquêtes ingevuld. In de bijlage is het enquêteformulier toegevoegd. In de volgende straten zijn de volgende aantallen enquêtes afgenomen:

Tabel 1: Straten en hoeveelheid enquêtes

Straatnaam	Aantal	%
Oude Ebbingestraat/Kwinkenplein	23	36,0
Oude Kijk in 't Jatstraat	14	21,9
Zwanestraat	5	7,8
Oosterstraat	15	23,4
Folkingestraat	7	10,9
Totaal	64	100

De enquête omvat een aantal korte vragen. Eerst werd gevraagd naar de rol van de ondervraagde binnen de onderneming en of de onderneming aangesloten is bij een winkeliersvereniging. Hieronder zijn de antwoorden op deze vragen te zien:

Tabel 2: Rol van ondervraagde binnen onderneming

Ik ben...	Aantal	%
Zelfstandig ondernemer/éénmanszaak	29	45,3
Franchisenemer	4	6,3
Bedrijfsleider	12	18,7
Anders...	19	29,7

Tabel 3: Aangesloten bij winkeliersvereniging

Ik ben wel / niet aangesloten bij een winkeliersvereniging	Aantal	%
Wel	34	53,3
Niet	23	35,9
Geen idee	7	10,8

In tabel 2 is te zien dat er erg veel zelfstandige ondernemers en éénmanszaken aan de enquête hebben meegedaan. In tabel 3 is het opvallend dat een groot deel van de ondernemers aangesloten is bij een winkeliersvereniging. Hierbij werd de Groninger City Club vaak genoemd, maar ook de winkeliersvereniging van de eigen straat.

Koopzondagen

Aan de ondernemers in de binnenstad is ook gevraagd wat zij vinden van het aantal koopzondagen in de stad. In tabel 3 zijn de resultaten hiervan te zien.

Tabel 3: Mening aantal koopzondagen

Ik ben voorstander van de volgende regeling voor koopzondagen	Aantal	%
Geen koopzondagen	21	32,9
12 koopzondagen	28	43,7
26 koopzondagen	1	1,6
52 koopzondagen	2	3,2
Anders...	12	18,6

Opvallend is om te zien dat bijna een derde (32,9 procent) helemaal geen koopzondagen wil. Hierbij werd voornamelijk als reden gegeven dat de koopzondagen niet zinvol genoeg zijn. De meeste (kleine) ondernemers aan dat zij hierdoor zeven dagen per week open moeten zijn en dat zij dat te veel vinden. Daarnaast zeggen zij dat het verruimen van de openingstijden niet zorgt voor meer omzet maar vooral voor een spreiding van het winkelgedrag van klanten.

Een klacht die bijna alle ondernemers hebben gaat over de vier “vrije” koopzondagen. Vooral in de groepen die kiezen voor “12 koopzondagen” en “Anders...” zitten veel ondernemers die stellen dat deze vier “vrije” koopzondagen moeten verdwijnen of moeten omgezet worden in collectieve koopzondagen. Zij menen dat koopzondagen alleen maar rendabel zijn wanneer ook echt alle winkels geopend zijn en niet maar een paar. Daarnaast vinden zij dat de vier “vrije” koopzondagen voor teveel onduidelijkheid zorgt voor de klanten. Welke winkels zijn wanneer wel open en welke winkels niet? In de groep “Anders...” zit ook een grote groep ondernemers die pleit voor minder koopzondagen, maar dan wel meer rond Sinterklaas en de kerstdagen.

Koopnachten

Tot slot is aan de ondernemers gevraagd wat zij van de geplande koopnachten vinden. Het overgrote deel van de ondernemers vindt dit een slecht plan. Zie tabel 4.

Tabel 4: Mening geplande koopnachten

Ik vind de geplande koopnachten wel / geen goed idee	Aantal	%
Wel	9	14,1
Geen	55	85,9

De meest ondernemers vinden de geplande koopnachten een heel slecht idee. Woorden als: “absurd”, “zwaar bezopen” en “idiot” kregen wij vaak te horen. Veel gehoorde argumenten waren dat de omzet hierdoor alleen maar verspreid zou worden over meer tijd, dat men bang is voor onveiligheid en dat men niet nog meer open wil zijn.

Visie SP

Koopzondagen

Voor de kleine middenstand leiden extra koopzondagen nauwelijks tot meer omzet, maar moeten winkeliers langer in hun winkel staan om hetzelfde te verdienen. Daarnaast zien veel werknemers zich gedwongen om op zondag te werken. Uit onderzoek van de vakbond blijkt dat velen dat tegen hun zin doen. Ook is het belangrijk dat er een gemeenschappelijke dag is waarop verenigingsactiviteiten georganiseerd kunnen worden en mensen activiteiten kunnen ondernemen met familie en vrienden. De SP vindt het belangrijk dat zo veel mogelijk mensen daar aan mee kunnen doen. In Nederland is de meest aangewezen dag hiervoor de zondag omdat dit een dag is waarop de meeste mensen vrij zijn, overheidsdiensten veelal gesloten zijn en ook scholen en universiteiten dicht zijn.

Een beperkt aantal koopzondagen is echter volledig geaccepteerd in de samenleving. Voor ons betekent dit, dat het aantal van twaalf koopzondagen in Groningen gehandhaafd kan blijven. Uitbreiding ervan wijzen we af. Ook vinden we dat nog eens serieus gekeken moet worden naar de vier “vrije” koopzondagen. De klachten hierover bij de binnenstadondernemers zijn fors in aantal en snijden volgens ons hout.

Koopnachten

De SP ziet niets in koopnachten. Ze betekenen een verergering van de problemen die veel kleine winkeliers en winkelpersoneel nu al hebben met de koopzondagen. Uit dit onderzoek blijft ook dat veel ondernemers de koopnachten geen goed idee vinden en dat zij er niet aan mee zullen doen. Naar ons idee moet de Groningse gemeenteraad daarom nu besluiten het idee van de koopnachten af te blazen.

Aanbevelingen

- Het aantal koopzondagen in Groningen moet niet uitgebreid worden
- Er moet in goed overleg met de binnenstadondernemers bekeken worden of het systeem van twaalf vaste en vier vrije koopzondagen beter omgezet kan worden in twaalf vaste dagen.
- De verdere ontwikkeling van het plan om koopnachten in te voeren moet gestopt worden.

Bijlagen

Enquête koopzondagen en koopnachten

Momenteel hanteert Groningen de afspraak van 12 koopzondagen per jaar. Het stadsbestuur wil vanaf september 2011 koopnachten gaan invoeren. De SP Groningen wil graag van u als winkelier weten hoe u denkt over de koopzondagen en koopnachten.

Mijn winkel is in de volgende straat gevestigd:

Ik ben :

- Zelfstandig ondernemer / eenmanszaak
- Franchisenemer
- Bedrijfsleider
- Anders, namelijk:

Ik ben wel / niet aangesloten bij een winkeliersvereniging, namelijk:

Ik ben voorstander van de volgende regeling voor koopzondagen:

- Geen koopzondagen
- 12 koopzondagen
- 26 koopzondagen (om de week)
- 52 koopzondagen
- Anders, namelijk:

Het stadsbestuur wil vanaf september 2011 ook zogenaamde koopnachten in gaan voeren. Dit om de Groninger binnenstad tijdens grote verbouwingen zo interessant mogelijk te houden. Hierbij zijn winkels tot middernacht geopend.

Ik vind de geplande koopnachten wel / geen goed idee, omdat:

Opmerkingen:

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2011 – Nr. 24.

VRAGEN van de SP van de heer J.P. Dijk betreffende koopnachten in Groningen.
(Binnengekomen: 16 maart 2011.)

In een bericht geplaatst op de website van de gemeente Groningen (<http://gemeente.groningen.nl/algemeen-nieuws/2011-03/groningen-introduceert-naast-de-koopzondag-de-koopnacht>), is te lezen het college van B&W koopnachten wil invoeren. Hierbij zou een gratis stadsgarderobe en gratis schoenpoetsbeurten worden aangeboden. Hieronder is het bericht van de website te lezen:

Groningen introduceert naast de koopzondag de koopnacht

Koopnachten in de zomer en in de winter waarin de winkel de hele nacht open zijn. Gratis schoenenpoetservice voor bezoekers van de binnenstad. Een stadsgarderobe waar je je jas en boodschappen even kunt achterlaten.

De gemeente wil in samenwerking met Marketing Groningen er alles aan doen om de komende periode waarin de Groninger binnenstad door grote verbouwingen open ligt de binnenstad zo interessant mogelijk te houden.

Gastvrijheid moet in Groningen voorop staan, vinden B&W van Groningen. Zo krijgen bezoekers een VIP-behandeling met schoenenpoetservice en de stadsgarderobe waar ze hun spullen even kwijt kunnen. Verder zijn er talloze evenementen bedacht zoals een Openlucht Filmfestival en een Braderie van Groningen om zo veel mogelijk mensen naar de binnenstad te blijven trekken.

11-03-2011 14:25

In Groningen bestaat een maximum van twaalf koopzondagen, dat is wat de SP betreft ruim voldoende. Dat winkels iedere zondag open kunnen zijn, is geen probleem voor grote winkelbedrijven maar wel voor kleine ondernemers en familiebedrijven. Zij kunnen niet zeven dagen per week open zijn en zien een deel van hun omzet verdwijnen in de kassa's van de grootwinkelbedrijven. Ook de invoering van koopnachten zou deze oneerlijke concurrentie alleen maar verergeren.

Het bovenstaande leidt tot de volgende vragen:

1. Is deze flauwekul een 1 aprilgrap?

Het college beantwoordt de vragen als volgt:

Groningen, 5 april 2011.

Nee, er is hier geen sprake van een 1 aprilgrap. Daarentegen is het een door ondernemers aangedragen voorstel waar wij in de nabije toekomst serieus naar zullen kijken.

Op 18 november 2010 is de gemeenteraad schriftelijk geïnformeerd over het "Evenementenprogramma Binnenstad", naar aanleiding van de motie "Bruisende Binnenstad". Daarbij hebben wij de raad toegezegd om begin 2011 met een uitwerking van het Evenementenprogramma Binnenstad te komen. Inmiddels heeft ons college deze uitwerking vastgesteld en bent u hierover inmiddels schriftelijk geïnformeerd (RO11.2530858).

In deze uitwerking benoemen wij een aantal strategische lijnen voor de programmering van het Evenementenprogramma Binnenstad. Eén daarvan is een zogenaamd Gastvrijheidsprogramma met oplossingen om de binnenstad toegankelijk en gastvrij te houden. In de specificering van deze lijn wordt een aantal voorstellen gedaan, zoals een VIP-behandeling voor bezoekers, een zogenaamde Wensmuur en twee keer per jaar een koopnacht. Dit laatste element is als voorstel opgenomen op verzoek van de Groningen City Club, de belangenbehartiger van binnenstads-ondernemers.

Op dit moment heeft deze koopnacht nog slechts de status van een voorstel. Zoals u ziet in het Evenementenprogramma is er in 2011 dan ook nog geen budget opgenomen voor het Gastvrijheidsprogramma. De GCC is de partij die dit initiatief verder zal oppakken en zodra dit uitmondt in een concreet plan, zal de gemeente dit verzoek beoordelen op haar merites en binnen de kaders van gemeentelijk beleid en landelijke wetgeving. Hierbij zullen wij uiteraard kijken naar het draagvlak onder ondernemers in de detailhandel, zowel bij zelfstandige ondernemers als bij het grootwinkelbedrijf. Overigens merken wij op dat de GCC dit initiatief naar voren heeft gebracht, terwijl zij niets aan haar standpunt tegen verruiming van de zondagopenstelling veranderd heeft. Dit laat zien dat een incidenteel evenement als een koopnacht, omlijst met andere activiteiten, op meer draagvlak kan rekenen dan een reguliere zondagopenstelling.

Onze boodschap met het geciteerde persbericht is dat we maximale inzet willen plegen om een aantrekkelijke binnenstad te garanderen. Een binnenstad waarin het goed ondernemen is voor alle ondernemers, ook in deze moeilijke tijd.